

Előfizetési díj

Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy óra helyben	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 17. szám, hová a lap szellemi
közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

Nyilvántartási

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy óra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-
kereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tisztteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

A Királyföld rendezése.

II.

(B.) Talán legcélszerűbb eljárás lesz, ha
a belügyminiszter t. javaslata egyes §-ait átfut-
va, azokra külön-külön alkalmazzuk a köze-
lebbi cikkünkben felállított elveket.

Az 1. §. a jelenleg létező és törvényha-
tósági jogot gyakorló székeket, jelenlegi kiter-
jedésökben meghagyja s azt mondja, miszerint
ezek azután is önálló törvényhatóságot képez-
nek. Azonban a 10-ik §. megengedi, hogy a
Királyföld rendezésének befejezése előtt, több
szék egy törvényhatósággá, alakuljon, fenntartván
a miniszternek jóváhagyási jogát utólagos beje-
lentésre kötelezván a minisztert.

Mi ezen eljárást teljesen correctnek tart-
juk, mivel biztosítva van a miniszter felelős-
ségével járó ellenőrködési jog, biztosítva van a
törvényhozó hatalomnak az utolsó jobbágy-
ság joga s az illető székek óhajtatásának is szabad
tér van engedve.

„KELET” TÁRCZÁJA.

Fáy András önéletrajza.

(Levél Székács Józsefhez.)

— Pest, május 20. 1869. —

Igen tisztelt barátom! Május 6-dikán kelt nagy-
becsű leveledben arra szólítasz föl engemet, hogy
részleteimet volt pályám működési felől közöl-
ve, s azoknak mintegy önéletrajzát adjam. A
feladat nem oly könnyű s nem kevésbé foglalkozó,
mert habár áll is az, mit — engemet ismerve — ró-
lam írsz, hogy jutalmak és kitüntetések után nem
soványogtam soha, s azokban — a meglehetősen köz-
elismerést kivéve — keveset részesültem, de önéle-
tem mégis nyugtat, hogy pályám működési mégis
őnp. részben nem valának épen nyomtalanok; s így
őnéletrajzomnál ezen önéletem könnyen utközésbe
jöhet a szerénységgel. Azonban biztat engemet az,
hogy barátoknak írok, ki mind engemet ismer, mint
pályámat figyelemmel kísérte s így könnyen tájé-
kozhatja magát az igazság és szerénységgel; köz-
nyugat továbbá tapasztalásom, melynélfogva ren-
desen azokat találtam az életben leghibibbnak,
kik minden hiúságtól menteknek negéylették magu-
kat; végre egész nyíltszívűséget követel tőlem annak
meggondolása, hogy oly korban élünk, melyben ha-
zánk ifjúsága közt nem ritka az olyan, ki könnyel-
műleg némi ellenzékelt szeret képezni a régiek el-
lenében s melyben a divattól vált verselés majd min-
den más írói érdemet háttérbe szorít. Ezeknél fog-
va helyén látom azt, hogy valaki barátaim közül
bírná a kellő szempontot, melyből jószándékú barát-

Általában ezen rendelkezése a törvényja-
vaslatnak a Királyföld eddigi különleges állá-
sát megszüntetve, az illető törvényes organu-
mok által eszközli a végrehajtást.

Azonban az 1. §. végén e szavak helyett,
„ezentul is önálló törvényhatóságot képeznek”,
szeretnénk határozottabb kifejezést használni,
nehogy e kifejezés „ezentul is” balmagyará-
sra adjon alkalmat s az ó-szászoknak nyujt-
son reményt, mintha a magyar törvénykezés,
hajlandó lenne, legalább részben fentartani a
Királyföld elkülönített állását.

Azt, hogy a 10. §. utat nyit arra, hogy
a csekélyebb népességű és kiterjedésű székek
egyesüljenek, a mint már említők, üdvös és a
törvényekkel megegyező intézkedésnek tartjuk.

A 2-ik §. azt mondja, hogy a szász ki-
rályi városok azon székek vagy vidékek ké-
peznek egy törvényhatóságot, melynek terüle-
tén fekszenek.

Mi ezt is helyes intézkedésnek tartjuk s
megvalljuk, óhajtanók, hogy az ország többi
részeiben is az apróbb városok bekebeleztesse-
nek az illető törvényhatóságokba, s a mennyi-
ben egyik vagy másik városnak lennének csak
a várost illető teendők: azokat számunkra biz-
tosítani nem lenne nehéz s e mellett az ipa-
ros és polgári elem hasznos factort képezne,
a magyar és székely törvényhatóságok népes-
ségébe olvadva.

A 3-dik §-ra már valamivel több észre-
vételünk van.

Helyesnek tartjuk ezen §. azon intézke-
dését, mely szerint az 1870. XLII. t. cikk
egész kiterjedésében kiterjesztetik, a Királyföld-
dön lévő törvényhatóságokra is, a főispáni ha-
talmat illetőleg s így a főelvnek, az egyöntetű
szervezésnek részben is elég van téve.

De nem tartjuk teljesen correctnek, hogy
valamennyi királyföldi t. hatóság élére a szá-
szok ispánja állítsanak és pedig azért, mert egy
ember nem lesz képes a törvényhatóságban, me-
lyek közül három, Erdély három különböző ha-
társzélén fekszik, a főispáni teendőket végez-
ni; mert a szász ispán mellé rendelőndő sze-
mélyzet könnyen egy bureaucraticus testületté
fajulhatna, mire ugy is nagy hajlam mutatko-
zik a Királyföldön még ma is, s mert, ha a
Királyföld közigazgatásának ellenőrzése, egy
részben marad, egy bizonyos mértékben „Son-
derstellung” lenne az.

zásaimat tekinteni kívánom s tekinteni szükséges. Mi-
ként a táj, ferde láptól véve föl a festész átal
sokat vesz bájából: ugy a férfi is jóformán ki-
vetkőztethetik lehet érdemeiből, ha kiforgatva kö-
rűlményeiből, tévesztett szempontból ítéltetik meg.
Vedd tehát, kedves barátom, nyíltszívű nézeteimet,
használhatok nitalán egykor azon esetben is, ha
valaki holtom után érdemesnek tartan emlékezni
pályámról s nem a kellő szempontból indulna ki.

Nem negéylem azt, hogy a hiúság és hírvágy
minden mocnátától teljesen ment lennék; de azt
jó lélekkel állíthatom: miként a hiúság sohasem
vakított el annyira, hogy irodalmi műveimet remek-
nek, vagy irodalmon kívüli működéseimet valami
nagyszerűeknek tartottam volna. Amazokra nézve,
gyöngye erőmön kívül, gátolt engemet az is, hogy a
széppel és mulattatással mindenkor a hasznos t
kivántam párosítani, mi a szoros aesthesissal nem
mindenkor fér össze; ezekre nézve pedig állásom
nem volt eléggé súlyadó; sőt irodalmi műveimnél
rendesen az játszódtatott, hogy a melyek nekem a
dolgozás hevében tetszettek is: később, midőn nyom-
tatás alá kerültek, sohasem voltam teljesen elége-
dett azokkal, s ugy tetszett nekem, mintha jobbakat
is bírtam volna írni. Valamint tehát nem követelem
a remekséget és nagyszerűséget: ugy nem tartanám
kellő szempontnak bírálómnál azt, ha ezek egyedül
haladott korszakok és azon írók remekeivel hason-
líttatnának össze, kik már nekünk — régieknek —
mintegy vállalkon hághattak magasabbra. Az én
kis érdemem (ha ugyan van) e háromban köz-
pontosul:

Először: Hogy én azon korban, 1807, (a
midőn jelentek meg 13 éves korombeli dolgozataim
ip.) kezdtem írni és folytatni írói működéseimet,
melyben még a nyelv és aesthetikai ízlés hazánkban
— ugy szólván — bölcsőkben feküdték, sőt az
utóbbi a kolozsuei, Lafontaine sat. sentimentalizmus

Épen azért talán helyesebb volna, n t
a városokkal történt, több székek egy főis-
pánt adni, de nem valamennyinek egyet s a
szász ispánt meghagyni a szász egyetem élén.

Károsnak tartanók azt, ha ugyanazon sze-
mély lenne az egyetem és az egyes törvény-
hatóságok élén azért is, mert sok tárgy van
olyan, melyben más érdeke van az egyetem-
nek, mint olyannak s más az egyes törvény-
hatóságoknak.

A 4-dik §-on kezdve azon módosítások
soroltatnak elő, melyekkel az 1870. XLII. t.
cz. a Királyföldre alkalmaztatik.

Mi általában nem lehetünk barátjai sem-
mi oly módosításnak, mely Magyarorszá-
g államegységével, a közigazgatás érdekeivel ellen-
kezők, de ezen kereten belül, az egyes vidé-
kek érdekeit figyelembe venni nem tartjuk cél-
aránytalan eljárásnak s ezen szempontból fog-
juk az illető §§-kat közelebbről bírálat alá venni.

— Országgyűlés. Budapest, febr. 27. A val-
lás és közoktatási budget feletti általános vita ma
véget ért. A nemzetiségek panaszolták el fájdalmait;
Miletics másfél órai beszédben rajzolta le a
görögkeleti egyházat ért sérelmeket; Boncs Döme
a románok nevében szólott. A sors közéjük vetette
Kemény Mihályt is, ki bátorságot ajánlott a mi-
niszternek a nemzetiségek követeléseivel szemben.
A ház unalmát Csiky Sándor ozsoltta szét, ki a pa-
pok megházasításának modalitásairól beszélt. A Csiky
beszéde feletti derűtség percekig tartott el. Utána
Irányi Dániel szólalt fel személyes kérdésben Somssich
tegnapi beszédére vonatkozólag.

Szavazásra kerülén a dolog, a ház Irányi ha-
tározati javaslatát, mely a vallás szabad gyakorlá-
sáról és a polgári házasság behozataláról szóló tör-
vényjavaslatok előterjesztésére kívánja a kormányt
utastatni, elfogadta.

Hatvan és néhány szavazat volt az indítvány
melletti; 39 ellene.

A ház így kimondta a polgári házasság meg-
alkotásának szükségét; s hogy ez megtörtént, — fő-
leg Somssichnak köszönnéit, ki a határozati javas-
lat feletti rögtöni szavazást sürgette, míg sokan a
javaslatot a budget-vita után akarták tárgyaltatni.

Örülünk, hogy e téren (bár csak egy esetleg)
megtörtént az első lépés; s a többség remélhetőleg
sürgötni fogja az utastítás valószínűsítást is.

(álérzelgés.) lovagi és kísértetes regények által nem
kevésé volt megvesztegetve; oly korban, melyben
Kazinczyn kívül alig mutathatótt más honi írónk
jobb ösvényit; oly korban, melyben magyar nyelven
csak olvastatni is némi érdem volt. Hogy olvastat-
tam s kedvezően fogadtattam, bizonyították majdnem
rögtön elkelt munkám. Jól tudom, hogy a közön-
ség efféle tetszése nem mindenkor kritériuma a je-
lességnek; de annak kimutatására nyom mégis va-
lamit, hogy szerepcsés valék némileg elegend tenni
koromnak. Ifjúságomban még sötétség borította a
magyar irodalmat, és sötét éjjel több egy pislogó
mécs, mint fényes nappal a lobogó fátyla.

Másodszor: Miután 1818 óta folyvást ki-
tűzött irányom volt egy irodalomban, mint azon ki-
vül működő hiányokat pótolgatni, általam vélt hi-
bákat, tévesztéseket kijavítani: több nembem vagy
épen gyeptörőnek mondhatom vagy legalább olyan-
nak, ki új eszmékkel, irányokkal gazdagítottam ha-
zámat. Pedig ugy vélem, annak, ki először könnyű
faderékkel szállott tengerre, szintugy meg van a ma-
ga érdeme, mint annak, ki később sorhajót épített.

1818-ban adtam volt ki „Kallós végrendelet”
című első, némi figyelemre méltolt vig elbeszélé-
semet.

1824-ben jelent meg „Régi pénz” című
vigjátékom; tehát előbb mint Kisfaludi Károly
kezdte megírni vigjátékait. Ez a darabom még
maig sem avult le a magyar színpadokról.

„Bétki ház” című regényemet általánosán
olyannak ismerték el, mely minden hiányai mellett
sok elemével bír a jó regénynek, és az pár évvel
előbb jelent meg, mint Jósika első regénye: „Aba-
fi”-ja. Tudjuk mily nagy előnye az, az írónak, ha

*) Ez téves visszaemlékezés volt az érdemes íróról,
mert Kisfaludy K. már 1819 és 1820-ban írta a „Kérők”-et.
Pártitól-ét és a „Gyilkos”-t; azaz azután azelőtt, mint
a „Bétki ház”-t.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor 6 kr. ára
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Hansen
stein et Vogler. Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyilvántartási

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

— A Deákör 27-iki értekezletén a pártnak
előterjesztetett a jelölt névsor a jogügyi s a pénzügyi
bizottságba megválasztandó tagokra nézve. A párt
tagjai 28-kán d. n. 5-kor adták be e névsorra
a körben szavazataikat.

Ezután tárgyalatott a delegáció ügye. Paczo-
lay új választást sürgetett. Deák felolvasto az
1867. XII. t. cz. 30. §-át, mely világosan rendeli,
hogy egy országgyűlési ülészakban csak egy dele-
gáció fog összehívattatni.

Ennek befejeztével tárgyalásra kerültek az adó-
törvényjavaslatok.

Zsivkovics a horvátok nevében kijelenté
hogy ők, mert Horvátországnak már négy mosto-
ha éve volt, és jelenleg a Szerémségben inség ural-
kodik, minden adótörvényjavaslatok ellen szavaznak
— Paczoly szintén kijelenté, hogy ellenez minden
adófelülmelést; hasonlólt jelentett ki gróf Hunyady
L. A szászok egy részéről hasonló hír kering.

Az értekezlet hosszas élénk vits után elfo-
gadta a házadóról szóló javaslatot; a bélyegilleté-
kekről szölgől folyt vita befejezését pedig holnapra
halasztá. Az értekezlet 9 óra után ért véget.

— Gr. Szapáry Gyula belügyminiszterrel tör-
tént kineveztetése és Tóth Vilmos lemondásának el-
fogadtatása valószínűleg a vasárnapi hivatalos lap-
ban tétetik közzé.

A bankügyi tárgyalásokról a következő
tudósítást veszi a „P. N.” A bankbiztosok tárgya-
lái teljesen befejeztettek, s a jegyzőkönyvek 27. és
28-kán hitelesítették. Több pontban megállapodás
létesült; egyre nézve: a valuta helyreállítása kér-
désében nem lényegesek a differentiak; némely pon-
tokra nézve a két fél biztosai között fölmerült né-
zetkülönbségek elintézetlenek maradtak. Most a két
pénzügyminiszter között közvetlenül folytattnak a
tárgyalások; melyek eredménye be fog jelenteni a
két állam kormányának, és ezek majd e szerint fog-
lalnak állást.

— A közös hadügyi költségvetés. Azt hallja a
„P. N.” az 1874-iki közös hadügyi költségvetés tervezete
mintegy 4—5 millióval haladja túl a megszavazott
1873-diki költségvetést. Az emelkedés egyik leglé-
nyegesebb tétele: a tengerészetnél mutatkozó két
millió rendkívüli kiadás, melyet a tengeri hajók épí-
tésére az osztrák delegáció a mult alkalmkor meg-
szavazott, a magyar törölt. Ugy látszik, hogy áta-
lában a költségvetés nem fog nagyobb bonyodal-
makra okot adni, s a kiegyeztetés nem lesz nehéz.

öt oly mű előzi meg, melynek előnyeiből és hiá-
nyaiból okulhat: mit kellesen követnie, mit ke-
rűlnie.

Meséim megjelenése előtt irtak ugyan Péczely,
Vitkovics meséket; de amazok fordítások, vagyis
ipkább versbezedések, ezek pedig a magyar olvasó
közönségre csekély vagy semmi hatással sem vála-
nak. Meséimnek ugyan harmadát szeretném végké-
megsemmisíteni. (a mint hogy egy kezem közt lévő
példányban ki is jelöltem a kihagyandókat); de mint-
egy két harmada — ha nem csatlakozom — min-
denkor némi nyeresége marad a magyar irodalom-
nak. Köztudomásra van: mily tetszéssel fogadtat-
tak meséim; a Marczibányi alapítványból nagy ju-
talmat nyertek azok s németre és olaszra fordítat-
tak. Igaz, hogy meséimnek egy része nem igen fe-
lel meg Lessing theóriájának az aesopi meséről; de
kérdem: szükség-e, hogy minden mese épen aesopi
legyen? s áll-e az, hogy az első feltaláló egyszer
fölvett módorának, theóriájának, minden korokon,
utódokon keresztül változatlanul kelljen megmarad-
nia? Az aesopi mesék nyilvánosan az emberi nem
és műveltség gyermekkorára, vagy zsarnoki uralmak
korlátoztasgaira számítvák: azoknak tehát a hala-
dottabb korokban és szabadabb mozgásokban, a régi
modor mellett, szükségesképen ki kell avulniok,
unalmasokká válniok s gyermekszobákba száműzet-
niok. Koruk a mesékben is csattanó, olykor epig-
rammai életet, élenkséget, finom gúnyt stb. követel.
Ekként áll némileg a dolog az époszszal is. És mit
mondjak arra, hogy Lessing theóriája nem csak
Lafontaine, Phaedrus stb. meséinek egy részét, de
magának Aesopusnak is némely meséit elveti? E
tárgy felől sokat lehetne vitatkozni; de ezúttal nem
célom kritikát vagy apologiát írni számodra.

(Folyt. köv.)

— Az erdélyi deák-párti képviselőknek febr. 26-án értekezletük volt a köztelken. Az értekezlet tárgya volt: megállapítani az interpelláció szövegét, melyet a föltétlenül szabad közszolgáltatás és bányászat ellen az összes miniszteriumhoz benyújtani készülnek. Erdélyben még most is főnáll a pártens utján, 1854-ben behozott osztrák bányajog, a mely Magyarországon is behozatott volt, de itt később, az ország birói értekezlet határozatai nyomán eltöröltetett; és főnáll, ama pártens szerint, azon bányamivelési jog, mely a földbirtoki jogot a bányákkal szemben semmibe veszi. Az interpelláció szövege megállapított, és a mint a „R” értesül, az erdélyi képviselők a föltétlenül szabad közszolgáltatási és foglalkozási jog ellen való föllépésüket három forrásból származtatják. Először sérti a földbirtoki tulajdon szentségét; másodszor Magyarország és Erdély közt egy az utóbira káros egyenlenséget okoz; harmadszor, és ez a legfontosabb, már is szembetűnik Erdélyben, hogy a föltétlenül szabad kutatási és bányászati jog nem a valódi ipar-szabadságot alapítja meg, hanem egyes nagy, gyakran idegen iparosoknak igazi monopóliumot nyújt.

Egyébaránt azt a megjegyzést hallotta nevezett lap egy erdélyi képviselőtől, hogy kevesen veltak az értekezleten; és azt, hogy ne bámuljanak rajta, hogy nem tudnak fellépéseikkel érdekeltiséget kelteni, ha maguk sem tudnak összetartani, ha bennök magukban sincs elég érdekeltiség legsajátabb ügyeik iránt.

— A honvédelmi miniszterium működése ozimú jelentés, igen érdekes adatokat tartalmaz a magyar honvédség intézményének fejlődéséről a jelen állapotáról. 1868-ban volt a gyalogságnál a tetteles állományban 394 tisz, 58,869 honvéd, összesen 514 tisz, 66,119 honvéd. A lovasságnál tetteles áll. 64. tisz, 1120 honvéd, 1104 ló; a szab. áll. 19 tisz, 1200 honvéd, 65 ló; összesen 83 tisz, 2320 honvéd, 1169 ló.

Az egész állomány 597 tisz, 69339 honvéd és 1168 ló. — 1870-ben az egész honvédség állománya volt 834 tisz, 115,927 honvéd. 4845 ló, 1871-ben pedig: 1236 tisz, 133,636 honvéd és 5273 ló. 1872 végén a létszám következő: a gyalogság: tett. áll. 845 tisz, 9824 honvéd; szab. áll. 385 tisz, 140,190 honvéd; összesen 1220 tisz, 150,014 honvéd; a lovasság tett áll. 87 tisz, 1605 honvéd, 1360 ló; a szab. állományban 123 tisz, 5075 honvéd, 4552 ló; összesen 210 tisz, 6670 honvéd, 5912 ló; a szörlővegek: tett. áll. 8 tisz, 328 honvéd, 220 ló; szab. áll. 19 tisz, 1253 honvéd, 780 ló; összesen 27 tisz, 1581 honvéd, 1000 ló. Az egész honvédség állománya 1457 tisz, 158,275 honvéd, 6912 ló. E csapatok 124 zászlóaljat, 10 lovasszázadot s 20 szörlőveg-osztagot képeznek. Ezen állományával a honvédség a közös védőerőnek harcrendjében első sorban 7 hadosztályt és a harcászati tartalékban vár- és helyőrségekhez 10 elkülönített dandárt állíthat ki.

A fegyverzetre nézve a honvédség a Wernld-puskával van ellátva, mely az eddig ismert hátultöltő löfegyverek közül körülbelül a legjobb, mert 1200 lépésre hord s a gyorslővelés egy-egy percében vele 18-20 lövésig vihető. A lovasság egyrésze a Gaster-féle lovassági forgó pisztolylyal van ellátva; ennek mintájára újabb nagymennyiségű gyalogtiszti pisztolyt is szereztek be. A szörlővegek közül 10 a Gatling és 80 a Montigny-rendszer szerint készül.

A pesti fegyvergyár évenként 50 ezer löfegyvert készíthet. E gyárral 10 évre szerződés van, mely szerint a miniszterium attól évenként legalább 25 ezer fegyvert vásárol. A honvédség a szörlővegeken kívül következő járművekkel van ellátva: 90 szörlőveg, löszerkocsi, 82 négylovas és 162 kétlovas-kocsi fegyverlő-kocsi 20 szörkocsi, 120 köztárszékér; 12 egészségügyi társzékér; a még szükséges más szörkocsi közelebb fognak beszereztetni. A lovak bevásárlásának átlagos ára volt 1870-ben 175, 1871-ben 175, 1872-ben 503 frt, minthogy ez évben 302 nehéz hámos-lovat vásároltak a szörlővegekhez, mi az átlagot nagyon fölemelte.

A honvédség összes ingó-államvagyonának pénzértéke 1871 végén 13,197,244 forint tön. A honvédszállásokban eddig 67 lövészegyet alakult, 17 pedig alakulóban van. A Ludovika-akadémia igazgatósága és tanári személyzete áll: 2 törzstisz, 9 százados, 3 alattás tisz, 1 hadbíró, 1 honvédorvosból. A tanulók száma: alattás tisz 25, hadapród 100; a honvédségből szolgálatra be van rendelve 4 altisz és 22 honvéd.

Ezenkívül van hat polgári állású tanár és 4 oktató, továbbá 32 polgári állású hivatalnok, 43 ló. A Ludovika-alap tett 1872 végén kötvényekben 1.595,503 frtot, készpénzben 44.572 frtot. Ezenkívül 81.260 frt. erejéig több alapra nézve a tárgyalások még folyamatban vannak.

Trefort Ágoston, vallás és közoktatásügyi miniszter beszéde a képviselőház f. hó 24-iki ülésén:

(Folytatás.)

Meg kell említenem a szebeni jogakadémiát is, a melynek szükséglete körülbelül ugyanaz a mi volt

a mult évben, hogy alkalmam legyen azon nézetemet nyilvánítani, mely szerint a jogakadémiákat gyökeresen kell reformálni s magasabb nívaura kell emelni, a miről a fensőbb oktatásról betérjesztendő törvényjavaslatban szó leend; mert ép oly üdvös dolog, alapos és kiképzett juristákat nevelni az államnak, mint a milyen üdvös a zugprokátorok számát redukálni (Élénk helyeslés), mi csak a jogi tanulmányok s különösen a jogakadémiák átalakítása által érhető el.

A művészet, valamint az ipar emelésére igen hatályos eszköz a rajztanári képezde s a mintarajztanoda. Ez intézet, a melynek szükséglete 15 ezer frttal nagyobb, mint a mult évben volt, tekintve az eredményeket, aránylag igen kedvező állapotban van. Én meglátogattam ez intézetet, s caudálkoztam, hogy oly csekély eszközökkel oly nagy sikert képes előmutatni. Ez esetben is látni, hogy a buzgó és jó tanárok mostoha körülményeik közt is eredmény-ménynyt miködhethnek. Különösen a helyiségre, melyért az állam 10,600 frtot fizet, meg kell jegyezmem, hogy sötét, nedves és semmiképp sem felel meg a célnak. Célravezetőbb gazdálkodásnak tartanám az ez összegnek megfelelő tőkével ezen intézet számára házat építeni.

Átmenve a közepoktatásra, itt is meg kell jegyezmem, hogy a gymnasiumok kiadásai részint új iskolák felállítása, részint a tanárok fizetésének felelőse által a jelen évben többre mennek, mint mentek a multban. Különösen meg kell említenem, hogy figyelemmel a nemzetiségi törvényre Zomborban gymnasiumot állítottunk tekintettel a szerb; Munkácsban pedig algymnasiumot tervezünk tekintettel a ruthen nemzetiségre. — Pénzügyünk állapotát nem ignorálván, elfogadom e czimnél a pénzügyi bizottság törleseit, azon reménységben, hogy nemcsak a törvényt fogunk alkotni a közéletünkről, a melynek javaslata már készen van, mikor majd idején lesz határozni, nem szükséges-e a fővárosban, valamint az ország külön részeiben államgymnasiumokat állítani, a melyek sajátos viszonyaink közt tökéletesebbek lehetnek, mint a most létező gymnasiumok, mert az államnak módjában van, mellőzve a felekezeti tekinteteket, nagyobb körben megvalósítani a tanárokat. Az ily gymnasiumok mintául szolgálhatnak majd, s mindenesetre üdvös versenyt fognak előidézni. (Tetszés.)

Tetemes költségnevekedést tapasztalunk a reál-tanodáknál, minthogy több reáltanoda fejlődésben van s már ez évben több évre folyamlat láttatik el s két új tanoda: Győrött és Nagyváradon hozott javaslatba. Ez intézetek reformja is nagyon sürgetős s pedig két szempontból. Először ugyanis a reáliskolák alsóbb osztályai, az ugynevezett alreáltanoda, összetévesztetik a polgári iskolával, a melynek más feladata van, s a mely természetesen a népnevelést fejezi be s már az élet, hanem pedig a felsőbb iskolák számára készít elő. Másodszor pedig a főreáltanoda folyama oly rövid időre van szabva, hogy nem adhatják ott elő illő mértékben azon tudományokat, a melyek szükségesek arra, hogy az ifjuság a polytechnikumbeli tantárgyak tanulására előkészítesse. Kíváncs voltam, ha ez utóbbi reform: a reál-tanodák nyolcz évi cursusa már az 1874-ki budgetben kifejezést nyerne.

A népoktatás ügye egész totalitásában, a mint azt az 1868-iki XXXVIII. t. cz. a kormányra bizza, a tanküreteli felügyelőséget beleértve a közoktatásügyi miniszterium legnagyobb pozíciója s a költségek többlete is a mult évihez képest e pozitíonál a legnagyobb. Indokolását találja ez a népoktatás sokféle követelményeiben. Igy a tanítóképezdéknek többet mutatkozik, mert azok száma egygyel szaporíthatni terveztetik, s mert a növendékek száma most nagyobb, mint volt azelőtt. Motiválja ezt azon köz-tudomásu dolog, mennyire hiányoznak iskoláink számára a képzett tanítók s tanítónők. Tisztelt elődöm jelentése szerint e tekintetben javulás állott be, mert minden évben az állami, valamint a felekezeti képezdéből sok tanítójelölt lép ki; mindemellett azonban a képzett tanítók számának még tetemesen növekedni kell. De nem tartózkodni kimondani, hogy e téren nagyobb szerű sikert nem merek várni, míg összes társadalmi és gazdasági viszonyaink nem fognak javulni. A tanítók roszul fizettetnek, jövőjük mostanáig biztosítva nincsen.

Igaz, hogy a közoktatási miniszterium a tanítók nyugdíjazásának kérdésével foglalkozik és én az ez ügyre vonatkozó terveket, föltétve, hogy practicusak, szívesen elfogadom, ha máshonnan jönnek is. (Tetszés.) De még akkor is a tanítók pályája egészben véve háládetlan marad, ha csak humanistikus érzelmek nem buzdítják őket. A hiány a tanítóknak azonban nem csak nálunk létezik, hanem Németországban is. S e bajon alig lehet segíteni, ha csak Amerika példáját nem követjük, a hol az állami tanítással, főleg a nők foglalkoznak. (Hosszasz élénk helyeslés.) A népnevelési szükséglet czimén a népiskolák fentartására és segélyezésére 310.000 frttal több van előirányozva, mint a mult évben, azaz összesen 990.000 frt. Magyaráza e többletet a feladat nagysága, melyet nagyobb költség nélkül megoldani nem lehet. Ha a községeket új iskolák építésében és a már létezőknagyobbításában nem istápoljuk, lehelten a tanköteles gyermekek iskoláztatása, mert iskolaépületeink nincsenek arányban a tanköteles gyermekek számával.

Tekintve pedig, hogy igen sok helység létezik, hol semmiféle iskola sincsen, s nem is létezik a feltételek, hogy ott akár felekezeti, akár községi iskola felállítassék, ott csak directe az államköltségen, az 1868 XXXVIII. t. cz. 80 §-a értelmében, lehet iskolát állítani. Midőn a népiskola címénél a kormány nagyobb összeget nem hozott javaslatba, tekintettel volt nemcsak az ország pénzügyére, a melyet a közoktatási miniszterium sem hagyhat ki a számításból, hanem tekintettel volt a tanítók hiányára is. Iskolák felállítása dolgában rögtön nagy pénz-erővel se lehet haladni; itt csak fokozatosan lehet előmenni. E téren meg kell küzdeni sok előítélettel, sok közömbösséggel, de hogy itt is haladás mutatkozik, látni azt azon jelentésből, a melyet t. elődöm készítet. Ha azonban gyorsabban akarunk haladni, mint eddig, kell, hogy a helyhatóságok a közoktatási ministert nagyobb buzgósággal istápolják, mint tették eddig; mert a legjobb törvények a leghelyesebb rendeletek mit sem érnek, ha a végrehajtásnál hajótörést szenvednek. (Helyeslés.)

(Vége köv.)

Csengery Antal

beszéde a képviselőház február 25-diki ülésén.

(Folytatás.)

Mindenekelőtt tisztába kell jönnünk azzal: mit értünk a törvény revisiója alatt? A kérdés oly formulázásával, mint a minőt ma Melnar Aladár t. barátomtól hallottam, könnyen megegyezem.

Tökéletes törvény nincs, és legkevésbé lehet minden tekintetben tökéletes oly törvény, mely compromissio, mely transactio eredménye, minők pedig a nagy organikus törvények különösen oly esetben szoktak lenni, midőn azok sok érdeket érintenek. Hogy tehát ezen törvénynek hiányai vannak, hogy nem felel meg azon ideáloknak, melyek, ha tiszta papír volna előtűnk, ha tabula rasa volna ezen ország, ha most mi alkotnánk államot, mint azon kivándorlottak, kik Észak-Amerikában államot alkottak, — akkor megengedem, hogy egészen más volna azon törvény, mint a mely formában az jelenleg fennáll. Azonban a létező viszonyokat tekintve kell venni, és én végtelenül örvelek, hogy a létező viszonyok közt ily törvényünk van. Európa egyik legkitűnőbb törvénye ez: ezt őszinte meggyőződésből mondhatom, miután a közelebbi napokban Európa összes törvényhozásait ismét áttekintettem. Alapelvei olyanok, melyeket nem tartanék helyesnek gyökeres revisioval bolygatni, én nem tartanám helyesnek kitenni magunkat annak, hogy oda fogunk talán jutni, a hová némely, kissé idealisticus barátaink óhajtanának, hanem éppen az ellenkező czélhoz.

Ha valaki revisio alatt azt érti, hogy ezen törvénynek vannak egyes szakaszai, melyek módosítást és akarom hinni, javítást igényelnek, igen szívesen hívom fel azon képviselő urakat, kik ezen mézethen vannak, adják elő nézeteiket azon módosításokra és javításokra nézve. Meg fogjuk azokat vitatni, és ha alaposnak fogjuk találni, igyekezendünk azokat érvényesíteni.

De t. ház, nem csupán egyes ily szakaszokra tétettek észrevételek már a jelen viták alatt, hanem a törvénynek alapelveire nézve is, és ez az, a mire eladásomban észrevételt fogok tenni. A törvény revisióját sürgetők közül a legszélsőbb nézetet Tarnóczy Gusztáv t. képviselő ur fejezte ki, a többi szónokok már inkább a részletekkel foglalkoztak. Nézetem szerint a törvény irányában a legigazságosabban criticált Körmeny Sándor kévr. ur gyakorolta; ő vádolta azon állapotot, melyben népoktatásunk országszerte még ma is van, de a helyet, a mit népiskolai törvény életbe léptetése óta tapasztalunk s mely eredmények elől csak az hunyhajta be szeméit, a ki a dolgokat szándékosan nem akarja látni, — e helyett, mondom, ő felhozta a még létező temérdek hiányt és abból következtetett a törvény rosszaságára. Én részemről elismerem az általa fel-említett hiányok nagy részét.

Egy szempont volt különösen, a melynek megemlítését nagy örömmel vettem az az iskola egészségügyi részének ugyszólván országszerte nagyban elhanyagolása. Ez, t. hát! mindenesetre oly nagy baj, melyet komolyan szembe kell néznünk. Egyébiránt meg kell jegyezmem, hogy ezen baj mutatkozik ugyan népiskoláinkban is, a hol, mint mindenki tudja, egy teremben, és pedig kis teremben, nem csak 60, miut a törvény megengedi, hanem 80—100, sőt annál is több növendék van kis téren összezsúfolva, a kik azon kis terem élenyét rövid idő alatt felemesztik. Növeli a bajt a ventilatio hiánya, a rosz fűtés, az iskolatermek hibás építése, tekintve a világítást, továbbá az iskolapadokat, a melyeken a gyermekek irásközben elrontják szeméiket, és hátgerinceiket egészen elferdítik.

Valóban, t. ház! csodálatos dolog, hogy midőn s szomszéd Németországban e téren már oly nagy irodalom támadt, nálunk egyetlenegy kis munkát kivéve, melyet az igazságügyminiszterium egyik hivatalnoka adott ki, irodalmunkban ezen tárgyról alig van szó; pedig mint e vita folyamában felemlítve volt, majd minden politikai lapban rovat van nyitva a közoktatás ügyének. Ez azonban, mint mondan, általános calamitás, mely nem az iskolai

törvény revisiójával orvosolható, hanem más rendszabályokkal; nevezetesen a közepoktatásnál, különösen egy jó tanrendszer felállításával. Ugyanis leginkább a középiskolák, de a kisedővodák is szenvednek azon bajban, melyről az imént szóltam.

A kisedővodák, t. kévr. ház! ha cseljűknak, t. i. a kisedővásnak, a kis gyermekek ápolásának és nevelésének megfelelnek, a legáltalánosabb intézményé lehetnek. De ha e feladaton tulterjeszkednek és közoktatási intézetek is akarnak lenni, a mint pedig nagyon meg van bennök a hajlam ez irányban fejlődniök, akkor, t. kévr. ház, több kárt tesznek, mint hasznót (Ugy van!)

Az igen egyszerű gazdaember is tudja, hogy a fiatal tenyészállatot nem szabad megerőltetni a nélkül, hogy annak káros következménye ne lenne. És ezen általános elvet, melyet minden gazda tud, a nevelők igen gyakran ignorálják és ignorálják éppen a legelső erkölcsi lénynél: az embernél, a gyermeknél. A gyermeknek agyát éppen azon években, midőn a fogzás is agyába hajtja a vért, tul-erőltetni tanulással a legveszedelmesebb következményeket vonja maga után és talán innen származott az a példabeszéd, mely a korán okos gyermeknek rosz véget jósol.

A gyermeknek tuloröltetése folytatattik későbbben, különösen a középiskolában, jelesen a mai tanrendszer mellett. Méltóztatik tudni, hogy a középiskolák ma nem azok többé, mik nem mondom félszázaddal, hanem 20—30 évvel ezelőtt voltak, miután most a ipar és kereskedelem, az iparváltalatok fejlődése szükségessé tette a reáltudományok bevitelét a középiskolákba.

Azonban, t. képviselőház! a tanítók és általában azok, kik a tanügyet rendezték és vezették, nem gondoskodtak arról, hogy midőn a gyermek több tárggyal terhelteik meg, ezen tantárgyakat jobb módszer által tegyék könnyebbé; nem gondoskodtak arról, hogy midőn az órák számát egyre szaporították, ugyanakkor legalább az otthoni feladatokat kevesbitették volna: nem gondoskodtak arról, hogy a gyenge gyermekkor — és e tekintetben leginkább az ipariskolák a bűnösök — mi-csoda tanulmányokat bir meg és ennek következtében például az ipariskolák első, második, harmadik osztályába oly tantárgyakat vettek fel, melyek a gyermekeket tuloröltetik, a mely tantárgyak felfogására azon gyermeki kor még nem képes. Mi a következménye ennek? Méltóztatnak körültekinteni — a társadalomban, nemcsak itt, hanem a külföldön, — mert a külföldön is beállott azon baj; és látni fogják, hogy mily iszonyu mértékben terjednek az agybántalmak, az idegesség, és a hol a test hanyatlak, ott a lélek hanyatlása is bekövetkezik. Ez mutatkozik az irodalomban: az agynak tulizgatottságában, mely azon képtelen termékeket hozza létre, a melyek az újabb regényirodalomnak egy nevezetesebb részét teszik.

(Folyt. köv.)

Muzeumi pénztárnoki jelentés.

(Folyt.)

Felvilágosítások:

A bevételrelek:

Az 1872-ik évben külön gyűlt összegek u. m.
1. Földteherment kötvényekben összesen 892 frt. 50 kr.
még pedig a következők szerint:
a.) Gr. Kálnoky Dénestől alapítványi tőke: 525 frt.
b.) Mara Sámuelről hasonlólag 105 frt.
c.) Báro Györfy Lajostól hasonlólag 105 frt.
d.) Báro Györfy Lajosnéól hasonlólag 105 frt.
e.) Lázár Mihályról urasszonytól 10 évi rész-vénydíjban 52 frt. 50 kr.

2. Az elhelyezmények összege 11,770 forint 12 kr.

Ezen 11,770 frt. 12 kr. gyűlt a következőkből u. m.

aa.) Tisztelt emlékü Ujfalvi Sándor urnak végrendeleti hagyománya szerint 5000 frt.
bb.) Néhai Alsó Zsigmondné alapítványa 2000 frt.

cc.) A Kazinezy Gábor régi alapítványa 100 forint.
dd.) Vissz fizetett kölcsön ujra elhelyezve 700 forint.

ee.) Kölcsön adott urbéri papírról kötvény 1050 frt.
ff.) Pénzkészlet takarékbá elhelyezve 2920 frt. 12 kr.

3. Begyűlt, vagy visszafizetett tőke 4800 forint.

Ezen 4800 frt. készpénz gyűlt:

a.) Régi kölcsön visszafizetve 700 frt.
b.) Régi alapítványi tőke befizetve 100 frt.
c.) Takaréki pénztárból visszavéve 4000 forint.
Jegyzés. Az első pont alatti 892 frt. 50 kr. főösszeg látható a Bevételi rovat a) pontja alatt.

A 2-ik pont alatti 11,770 frt. 12 kr. főösszeg, látható a „Bevételi rovat” b) pontja alatt.

A 3-dik tétel alatt 4800 frt főösszeg látható a Bevételi rovat c) pontja alatt.

4. Kamatokból s részvénydíjakból 11,866 frt. 6 kr.

Ezen 11,866 frt. 6 kr. gyűlt:
 aa.) Elhelyezett tőkék kamataiból: 4126 frt.
 bb.) Alapítványi tőkék kamataiból 2778 frt.
 44 kr.
 cc.) Államkötvények szelvényeiből 3699 frt.
 37 kr.
 dd.) A 10 éves szakbeli részvényekből 922 forint.
 ee.) Az 5 éves szakbeli részvényekből 340 frt.
 25 kr.
 5. Rendkívüli bevételek együtt 401 frt.
 Ezen 401 frt. gyűlt a következőkből u. m.
 a.) Visszaíratott előlegekből 322 frt.
 b.) Duplum könyvek árából 50 frt.
 c.) Korsolyázási díjből 25 frt.
 d.) Egyszer mindenkorra ajándék 4 frt.
 6. Berdealap kamatjának kamata 4 frt.
 15 kr.

(Folyt. köv.)

Külföldi szemle.

Kolozsvár, márt. 1.

Victor Emanuel a „Minitour Univ. szerint következő levelet intézett fiához Amade, volt spanyol királyhoz ennek a spanyol koronáról történt lemondása alkalmából:

„Sire, szeretett fiam! Egy önként elvállalt kötelesség teljesítése nem kötelezhet lehetetlen áldozatokra. Felséged egy sürgőnye tudatja velem, hogy helyzete elviselhetlenné lett. Nincs tehát okunk felségednek a trónról való lemondás iránt rég táplált szándékát roszalni. Sokkal jobb önkéntes visszavonulása által biztosítani magának a nemes spanyol nép tartós és elismeréssel ragaszkodását, mint az izgatott politikai pártok ingadozó arenáján a szerencse változásainak tenni ki magát. Sokkal jobb: szerényen visszavonulni a magán életbe, mint megszegni az eskü szentségét. A politikai viszonyok nyomára kényszerítette felségedet lemondani az olasz korona iránti jogairól, de csonkítatlanul maradtak meg jogai szeretetünkre és az egész olasz nemzet szeretetére. Semmi sem vigasztalhatja inkább felségedet e nyomasztó körülmények között, mint annak gondolata és tudata, hogy mily szívélyes fogadtatás vár önre, felséges nejeire és a királyi hercegekre atyai szívünk, felséges családjunk és az egész nemzet részéről. Tökéletesen helyeselnék, hogy felséged Turin választotta állandó lakhelyül. E város az irányunkban tanúsított hűsége régebbi és újabb számos jelei által érdemesítette magát e hajlamra.

Fővárosunkban, Rómában, febr. 5. 1873.

Mermillod kiutasítása Svájcban nagy hullámokat csapott maga után, annyira, hogy a „Nat. Ztg.“ attól tart, hogy a svájci egyházi bonyodalmak, melyek már hatalmi kérdésekké váltak, vérengzést és csapatösszpontosítást fognak eredményezni. — A genfi clerus Mermillod kiutasítását ellen a nagytársasághoz egy tiltakozást nyújtott be, melyben többi közt ez mondatik: „ezen tett szégyenfelt azokra, kik azt végrehajtották,“ és ezen formalis hadizenettel végződik: „Alólítottak tudtára adják a nagytársaságnak, hogy Mermillod számkivetése mitsem változtat a pápától nyert állásának jogszzerűségén és hogy annak egyedüli hatása az, hogy a clerusnak egyházi feje iránti hódolatát engedelmisséget és nagyrabecsülését még fokozta.“ — E tiltakozás 90 szavazattal 6 ellenében egyszerű napirendtérítéssel megoldott. Ugyanazon ülésben (mult szerdán) elfogadtattott harmadszori felolvasásra a cserültörvény is, mely határt vet a clerikális tulpasoknak, névszerinti szavazás után 76 szavazattal 8 ellenében. Még csak a népszavazás van hátra, hogy a törvény erőre emelkedhessen.

A párisi érsek egy bátorító és elismerő levelet intézett Mermillodhoz.

Aggasztó a dolgok állása a baseli egyházmegyében, hol a clerus és a kath. nép is támogatja a letett püspököket: Lachat Jenőt. Thurgau kantonban pl. 4759 szavazatképes kath. közül 4339-en egy feliratot intéztek az egyházi tanácsnak, melyben tiltakoznak: 1. Lachat püspök letételé ellen, kit őt törvényszerű püspökök ismernek el; 2. a püspökökkel való egyházi összeköttetés és érintkezés tilalma ellen. — Hogy vajon engedelmeskedni fognak-e ily körülmények között a papok az öt egyházmegyei kormány rendeletének, — nagyon kérdéses.

Legkedvezetlenebb a kormány helyzete Solothurn kantonban, hol 12,000 protestánsal 62,000 katolikus áll szemben. Itt a kanton 70 papja csaknem egyhangulag a kormány azon felhívására, hogy Lachat-val minden összeköttetést megszakítsanak, egy collectív irattal válaszoltak, melyben kijelentik: 1. hogy csak Lachat-t ismerik el törvényszerű baseli püspökönek; 2. hogy egyházi ügyekben csak törvényes főpásztoruk szavára fognak hallgatni; 3. hogy az egyházi összeköttetést nem fogják Lachat-val megszakítani s főpásztoruk minden egyházi rendeletét, mint ezelőtt, úgy ezután is, a népnek ki fogják hirdetni.

Nyilvános számadás.

Az 1873-ik évi febr. hó 8-án a kolozsvári önkéntes tűzoltó egyesület javára rendezett tánczvigalom bevétele.

Jegyek árából befolyt . . . 1,020 frt.

Felül fizetések . . . 233 frt. 50 kr.

Összes bevétel 1,253 frt. 50 kr.

Ennek ellenben a kiadások 715 frt. 25 kr. Mely összegből levonva marad 538 frt. 25 kr. tiszta jövedelem. — Önkéntes adakozások a következők: Gróf Bánffy Györgyné 50 frt. báró Kemény Gézáné 100 frt. id. gróf Bethlen Gábor 10 frt. Biasini Domokos 10 frt. gróf Mikó Imre 3 frt. Fogarasi Mihály püspök 10 frt. Helfy Adolf 6 frt. Nemes József 1 frt. Lefkovits 1 frt. 50 kr. özv. Vinklerné 2 frt. Ajtai László 2 frt. Majzner János 1 frt. Strasser Lipót 3 frt. Hajós János 2 frt. Weisz Mór 3 frt. Florián Sándor 1 frt. Groisz Gusztáv 8 frt. Bartha János 4 frt. Kerekes Márton 1 frt. Miksa Imre 1 frt. Kiss Sándor 3 frt. Maurer Béla 3 frt. Taller János 1 frt. Ifj. Tauffer József 3 frt. Foris Imre 2 frt. N. N. 2 frt. Stein 1 frt. K. Papp Miklós 5 frt. Széki Miklós 3 frt.

Midőn a nevezett tánczvigalom eredményét nyilvánosságra hozzuk, nem mulaszthatjuk el a fentebb megnevezett felülfizetésekkért az egyeslet nevében köszönetünket nyilvánítani.

B. Bánffy Kálmán, Kalmár Dezső,
 Választm. elnök. pénztárnok.
 Barabás Ferenc,
 jegyző.

Magyar színészet.

(N. - r.) Pénteken február 28-án Hngó Károly „Bankár és báró“-ja került színre.

Finom műélvezet várt ez este a meglehetősen számban összegyűlt közönségre. Ez érdeklődést épen úgy megérdemelte a genialis kigondolása, szerkesztésében páratlanul egyszerű s mégis érdekfeszítő szomorujáték, mint a szereplők sikerült játéka. Kovács Gyula Granville bankárban egyikét mutatta be legsikerültebb alakításainak, mely egy belső, mint külső egyéniség tekintetében kifogástalannak mondható. A lélektani mélységekben gazdag jellemnek rejtekeit biztos tapintattal tárta fel. Különösen ki kell emelnünk azon sikerült momentumot, midőn Granville a III. felvonás 9. jelenetében e felkiáltással: „Arthur!“ igen, te ismét az én Arthurom vagy!“ kibékül családi életének feldulójával. A mű ezen pontja felületes vizsgálat mellett nem látszik elég valószínűnek; de oly átmenettel, minőt Kovács Gyula tett, egészen érthetővé válik. Arthur Egressy játszta és pedig oly eredményteljes készültséggel, minőt töle az idén aligha láttunk. A II. felv. 6. jelenetében, melyet egészen az Arthur nagy magánbeszéde tölt be, a tusakodó szenvedélynek megrázó hánykodását oly szépen, oly élénken dolgozta ki, hogy a finom érzéki közönség többszörösen megújuló tapsokban fejezte ki elismerését. Mintha csak atyja szellemét érezte volna maga körül, kinek páratlan színpadi nyelvért tisztelnünk kell a mű átdolgozásában. Bizony beláthattuk, kedv és lelkesedés kell a színésznek; ezek nélkül játéka hideg és üres marad. A Boér Emma Adélja is nagy részben sikerült; játéka két pontja ellen azonban kifogásunk van. Nevezetesen az I. fel. 2. jelenetében, midőn a bankár bevallja neki hogy „a hajó, melyet oly soká várt, elsüllyedt“ ezzel a bukás képének még csak kevesebb sötét oldalát mutatja be, mely mint első fok, nem illethette meg annyira Adélt, hogy a későbbi lesújtó vallomások hatásai ennél kisebbeknek tűnjenek föl, mi pedig Boér Emma játékaiban így történt. Egy másik pont érintetlenül maradt. Adél a II. felv. 2. jelenetében ugyan fájdalmas meglepéssel tudja meg, hogy Arthur nem nő; ez azonban nem zárhatja ki még benne a kétely végső felemelkedését, mikor a következő jelenetben Granville úgy szól Arthurhoz, mint házas emberhez, mire Arthur csak később és mintegy vontatva veti oda, hogy „én soha házas nem voltam.“

Különösen e két hibát találtuk a Boér Emma játékaiban; de fényoldalainak elismerése itéletünk serpenyőjét jó formán lenyomja.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, mart. 1. 1873.

— **Ajándék Gizella főherceznő számára.** Gizella főherceznő menyegzője alkalmára nem a legutolsó, ha nem is legérdekesebb ajándék lesz ama pár sósobrocška és sálakzat, melyet Máramarosból küldenek fel a fiatal főherceznő számára. A sófáragó mesterek már jó darab ideje szorgalmasan dolgoznak a becses munkákon, melyek az „ehető drága kőből“ készítvék. Egy kis csillár, tálcza, fészült szobrocškák, a hit, remény és szeretet sából faragott jelképe lesz az egész ajándék. Mint már említettük, e sófigurák közül a bécsi világkiállításra is küldenek fel néhányat, mely bizonyára méltó elismerésben fog részesülni.

— A vallás- és közoktatási miniszter intézkedése folytán a kolozsvári m. kir. tudomány-egyetemen a középtanodai tanárképezde és ugyancsak a középtanodai tanárvizsgálati bizottság a jövő tanév kezdetén működését megkezdendi.

— **Dr. Kolozsvári Sándor egyetemi tanár** a „Jogtud. Közöny“-ben alaposan bírálja Knorr Lajos kir. t. bírónak „Magyar magánjog“ cz. munkáját s azt mondja e műről, hogy suhajdnak. „Magánjog rendszere“ — talán tudta és engedelme nélkül kezd átköltözni Knorr ur munkájába.

— **A m. kir. pénzügyminiszter Reinhold** Olivér szathmári. p. ü. igazgatósági fogalmazót ugyanazon minőségben saját kérélmre folytán a kolozsvári pénzügyigazgatósághoz áthelyezte.

— **A Dalkör** közelebből rendezendő esélyt a torna-vivoda helyiségében fogja megtartani. Örvendünk a hely czélszerű választásán.

— **Az államszámveteltai** előadások tartásával Kuzmich Emil, a helybeli szamosztály főnöke bizott meg. Az egyetemen e tárgyból az előadások — az illető tanár betegsége miatt — március 10-én fognak megkezdődni.

— **Ifj. br. Bornem issza József**, gr. Toldy Ludovikának fia, mult hó 12-én M.-Vásárhelyt, a „Korona“ czimű vendéglő egyik szobájában cyanaliummal vetett véget életének. Az öngyilkosság okát sok felé magyarázzák.

— **Gyöngyösi Mátyás** Laura asszony mint vendég e hó 24-én lépett föl Aradon először a „Loodi árva“ czim szerepében. A műértő közönség, az utolsó farsang vigalmai daczára, mégis nagy számmal jelent meg az előadáson és a kedvelt művésznőt jelenetek és felvonások után sűrű tapsaival tünette ki. A művészno márczius elejéig itt, márczius 11-én pedig Kassán fog vendégszerepelni, hol bizonyára szintén nem kisebb kitüntetéssel fogadják.

— **A brassói adóhivatalból** betörés után 4000 frton felüli lopás történt febr. 25-ére viradólág.

— **Sz.-Udvarhelyt** febr. 23-án, az ott lakó 14 ügyvéd és 5 ügyvédjelölt által ügyvédi egyeslet alakult. Elnöke: Gerich Adolf.

— **Nesztor József** kir. ügyész a jogtud. közl. f. évi 7-ik számában „egy jogi kérdés“ czim alatt azon nézetét mondja ki, hogy az austr. p. t. k. 593. §-a, mely szerint az, ki a keresztény hitet nem vallja, kereszténynek végrendeleternél tanu nem lehet“, valamint a 768. §. mely szerint a gyermeket, ha a kereszténységtől elszakad, az örökségtől? ki lehet tagadni, az erdélyi részekben ma is érvényben áll, s felhívja a törvényhozást, illetőleg az igazságügy-minisztért, hogy addig is, míg magy. polg. t. könyv életbelépne, az austr. p. t. k. 593 és 768. §-ait érvényen kívül helyezze. E hibás nézetet dr. Haller Károly egyetemi tanár a jogt. közlönyben most helyreigazítja, kijelentvén, hogy a feltett kérdés nem „jogi kérdés“ mert az 1860. jan. 6-án kelt császári rendelet, melynek hatálya az egész birodalomra kiterjedt, az austr. p. t. k. 593. §-át határozottan hatályon kívül helyezte. A mi a 768. §. a.) pontját illeti, ez a lajtántulni tartományokban 1868-ban érvényen kívül helyezettett, nálunk megtette ezt az 1863/4. 17-ik t. cz., mely az izraeliták egyenjogúságát polgári és politikai jogok tekintetében kimondotta, s minden ezzel ellenkező törvényt, szokást, vagy rendeletet megszüntetett.

— **A szegénysorsu tanulóknak** taneszközökkel s lehetőleg ruhávali ingyen ellátását a „kolozs-dobokamegyei néptanítók egyesletének“ központi választmánya tiz krajczáros aláírási ívek kiadására által akarja létrehozni. Ezen határozat, ha az egyeslet tagjai annak végrehajtásában tevékenységet tanustandának, vagy mérvben mozdítvány elő a népoktatás ügyét — s azért is figyelmet érdemlő, mivel ily módon lassankint azok is megszokják áldozatokat hozni a népnevelés ügyének, kik eddig, mivel aránylag sokat kértek tőlük, nem igen voltak hajlandók az adakozásra. Ajánljuk ezen eljárást a többi tanítógyletek figyelmébe.

— **Ulmi hajótulajdonosok** oly könnyű hajókkal szándékoznak a bécsi világkiállításra jóni, melyekben lakszobákat fognak kiadni.

— **Francia lapok** február 20-án kegyeletesen emlékeztek meg a vigjátékiró Scribe-ről, ki 1861-ben e napon hunyt el, sétaközben szőlőhűdéstől érve.

— **Az egyiptomi alkirály** májusba Konstantinápolyba megy, s a szultán alkalmasint vele együtt fogja meglátogatni a bécsi világkiállítást.

— **Eugenia** ex-császárné a chislehursti Mária templom mellett kápolnát épített III. Napoleon hamvainak.

— **A N.-Szeben és K. Kis-Kapus** közt levő vonat, mint a „Kr. Ztg.“ értesül, az utazók és terhek elégtelensége miatt csak egyszer fog közlekedni.

— **Hadnagy tréfa.** Berlini lapok következő esetről tesznek említést. A Danzigban áll másozó 5. sz. keleti porosz gránátos ezred kapitányának szemle közben feltűnt, hogy több hadfinak orra hegye különös színbe játszik. Megkérdezte tehát őket a baj eredete iránt, hanem a legtöbbitől azt a feleletet kapta, hogy véletlenül megütötték orrukat. De a titkot mint mondani szokták, a tyuk is kikaparja s így ez is nemsokára napfényre jött. Egy ujoncz ugyanis végre kifecsegte, hogy H. hadnagy a tanóra idején az illetők orrait szivarával megégette. A hadnagy ur valószínűleg ekep akarta az ujonczokat a tüzhöz szoktatni. Ilyenek történekek Danzigban 1873-ban, jegyzi meg a „Fl. Bl.“

— **Jó definitió.** A berlini bünyenyítő törvényszéknél a napokban egy vádlott az iránt kérdezte meg, ha vajjon házas-e, mire ez nemmel felelt. A törvényszék elnöke figyelmeztette e vádlottat, hogy az igazságok kell megmondania: ismeretes lévén, hogy ő P. P.-vel egybekelt: „Nem, valóban nem,“ felelt a vádlott, s az őszinteség hangján ekep szólott: „Megházasodva nem vagyunk, csak pusztán, coelibatusban élünk együtt.“

— **Egy újabb Harpagon** hunyt el. hó 14-én. Se Imeczbanán: Schwarzman Adolf, egykori m. k. pénzüverdei tisztviselő s végzett bányász-akadémikus. Még mint jól fizetett pénzüverdi államhivatalnok kezdett földhöz ragadt fősvénységéről feltűnni azáltal, hogy leggyakoribb ebédje 2 kros zsemlyéből állott. Később fősvénysége oly büntényre esábitá, mely miatt hivatalától megfosztott. Betegsége ezután még iszonyubb lett, míg végre odáig alacsonyodott le, hogy szemétdombrol-szemétdombra járt rongyokat szedegetni, s ha ilyenkor véletlenül egy rothadt burgonyát lelt, a romlott részt kivágta, a többit zsebre tette s lakásán, — mely elképzelhetlen piszkos, ronda lyukból, minden butor nélkül, állott, — maga főzte meg, néha nyersen megette. 1867-ben a koronázási ünnepélyre felment s oda és vissza, a majd száz mrtldnyi utat 9 kron tette meg, azzal együtt, a mit Pesten elköltött. Utolsó napjaiban, midőn a legborzasztóbb inségben, elhagyatva, beteg fedűt nyomorult lakásán, a rendőrségnek erővel kellett a városi kórházba cipelni, hol nemsokára, 49 éves korában éhség és nyomortól elaszva, meghalt. Vagyonát lakásán elrejtve, piszkos rongyokba burkolva találták meg, mely nagyobbbrészt takarékpénztári betétekből s állampapirokból állott s összesen 14,000 forintba rugott. Végrendeleternében, a helybeli prépost s többek kísérletei daczára szegényen élő fin- és láánytestvérét mindenből kitagadta. 3000 forintot hagyott a városi kórháznak, melyben elhalt, 2000 forintot a szegényalaprak, 3000 forintot az evang. nőegyletnek, 1000 frtot a róm. kath. iskolának, 1000 frtot a bányamunkások gyermekei iskolájának, 1000 et a kisdédóvónak s b. szóval az utolsó krajczárig nyilvános intézeteknek.

— **Egy elüllyedt kávéház.** Smyrnában m. hó 5-én borzasztó szerencsétlenség történt. Ugyanis este 10 órakor a tengerparton előőpökre épített „Kivoto“-kávéház épen midőn egy akrobata társaság előadást tartott benne, hirtelen a tengerbe süllyedt. A kávéház-tulajdonos azt állítja, hogy az előadásra csak 108 belépti jegyet adott ki, míg több megmenekült egyén bizonyítja, hogy a kávéház belsejében legalább is 200 személyt látott, köztük sok szegény embert, több törököt s néhány jó házból való fiatal embert. Tiz óra tájban egy vészt jósól recsegés hallatszott, s erre alig öt perc múlva a kávéház teljesen elüllyedt. A kijáráshoz közel álló néhány egyének sikerült megmenekülnie. Néhányan pedig azáltal mentették meg életüket, hogy az ablakon át a tengerbe ugrottak. Az elősiető hajósoknak a többiek megmentésére irányzott minden társaságuk eredménytelen volt, Smyrna kormányzója, a rendőrfőnök s a csendőr parancsnok hasonlólag haladéktalanul megjelentek a vész színhelyén s azonnal megtették a kellő intézkedéseket a szerencsétlenek megmentésére de fájdalom — kevés eredménye volt jó szándékuknak. A borzasztó kiáltóást követő mély csend nagyon is világosan mutatta, hogy a szerencsétlenség teljes. A kath. és görög érsekek szintén elég korán megérkeztek a vész helyére. Másnap reggel a rakpart-társulat emelő gépeivel sikerült az elüllyedt kávéház földézetét kiemelni. A földalatt hullák megrendítő látványt nyújtottak. Pár nap alatt mintegy 80 hullát szállítottak a különböző kórházakba s azt állítják, hogy még mintegy 50 van víz alatt. Egy angol kapitány, két török úzár, egy jó családbeli fiatal ember, egy olasz kapitány, egy távirászáti hivatalnok s több hivatalnok vannak az áldozatok közt. Az akrobata társaság 7 férfiból és 3 nőből állott, s csak ez utóbbiak közül sikerül egyet megmenteni. A kávéház tulajdonos fenytő vizsgálat alá vettettet.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Nyílttér. *)

Nyilatkozat.

A nyilvánosság iránti kötelemment tartom a „Kelet“ idei 34-kiszámában Sz. P. aláírással megjelent cikkre annyit megjegyezni, miszerint személyem és becsületemnek egy ily minden arra való kihívás nélküli bárdolatlan megtámadtatásasajjtóperrel fogok felelni az 1848-beli XVIII. t. cz. 12. §. szerint.

Mósa Ferencz.

Nyilatkozat.

Alólirt lelkiismeretes kötelességemnek tartom családom nevében

Tamási testvérek és társa cégnek elismerő köszönetemet nyilvánítom azon díszes és mérsékelt árak mellett kiváló pontosság és csinnal rendezett temetkezési eljárásért, melyet nevezett cég nőhai édes testvérem Basa Mária eltemettése alkalmával az én megrendelésemm folytán eszközölt.

Teljes megnyugvással ajánlhatom ennőlfogva nevezett céget az ily szomorú esetekben bármely családnak, mint mely cég pontos és lelkiismeretes eljárás és díszes rendezés által a közönség pártolását méltán megérdemli.

Kelt Kolozsvárt, 1873 febr. 26-án.

Basa Kálmán.

*) E rovat alatt közlöttekért csepa a sajtóhatóság iráságyan válni felelősséget. Szerk.

Három- és t. e. Miklósvárszékek törvényhatósága részéről a községi törvény 83. §. szabványa szerint, ezennel a kör- és községi jegyzőségekre pályázat hirdetvettik. Mindenik megválasztandó kör- vagy községi jegyző a 67. §-ban körül írt előnyökben fog részesülni.

Csak olyanok pályázhatnak, kik a törvény 74-ik §-a értelmében törvényhatóságunk szigorú bizottsága előtt szó- és írásbeli vizsgákat letették, és erről szabályszerű képesítési okmányokkal láttattak el, valamint azok is, — kik a szigorú bizottság elnökéhez beadott folyamodásuk mellett ügyvédi okmányukat (stallum) bemutatták — mely esetben ők a szigorlat alól föl lettek mentve.

A pályázati kérelmek az illető szolgabíró urakhoz **legtovább folyó évi Március 8-ig** adandók be, még pedig határozott kitételével annak, hogy az illető melyik nagy községben vagy szövetséget községekben kíván jelöltetni.

A jegyzői állomások következők:
Sepsi-felső- vagy feketelgyi járásban: Szolgabíró Tompa Miklós, lak. K-Borosnyón u. p. N-Borosnyó.

4) Nagyközségek: Uzon, Nagy-Borosnyó, Bikfalva.
B) Csoportok: 1. Réty, Angyalos, Eresztvény, Besenyő, Komolló, választ. főhely Réty.

2. Lisznyó, Szentivány, Labórfalva, Magyaros, választási főhely Szentivány.
3. Fel-Doboly, Kis-Borosnyó, Egerpatak, Szacsva, v. főhely Kis-Borosnyó.
4. Dobolló, Bácsstelekkel egy aljegyzőség 156 frt fizetés 50 frt általán.

Sepsi alsó vagy is Öltmelléki járás: Szolgabíró Bong Zsigmond lak. Kilyénben, utoposta S-Sz-György.

1. Aldoboly, Szentkirály, Szemerja, választási főhely Szemerja.
2. Kökök, Szotyor, Kilyén, választási főhely Szotyor.
3. Arkos, Kőrispatak, Kálnok, választási főhely Kőrispatak.
4. Zalán, Oltsem, Málnás, Bodok, választási főhely Oltsem.

5. Zoltán, Etfalva, Gidófalva, Fotos, Sepsi-Martonos, v. főhely Gidófalva.
6. Bodzaforradó, Szita-Bodza, választási főhely Bodzaforradó.

Kézdi-felső-járási: Szolgabíró Pethő István lakik Fel-Torján u. p. K-Vásárhely.

A) Nagyközségek: Szentlélek, Polyán, Altorja.
B) Csoportok: 1. Oszdola, Martonos, választási főhely Oszdola.
2. Lemhény, Almás, Almás.

3. Nyújtó, Szászfalu, Sárfa, Oroszfalu, v. főhely Sárfa.
4. Bőlafalva, Kúrtapatak, Esztelek, Csomortány, v. fh. Esztelek.
5. Feltorja, Ikafalva, Futásfalva, v. főhely Futásfalva.

Kézdi alsó járás: Szolgabíró Demény Ferenc, lakik Hatolykán, u. p. Al-Csernát.

1. Bita, Maksa, Léczfalu, Várhegy, választási főhely Léczfalu.
2. Dálnok, Albis, Matisfalva, Dálnok.
3. Márkosfalva, Mártonfalva, Hatolyka, Szentkatolna, v. főhely Mártonfalva.

4. Alcsernát, Felcsernát, választási főhely Alcsernát.

Orbai járás: Szolgabíró Csia Albert, lakik Czofalván u. p. N-Borosnyó.

A) Nagyközségek: Zágón, Kovácsna, Zabola, Gelence.
B) Csoportok: 1. Hili, Haraly, Páva, Imecsfalva, választási főhely Imecsfalva.
2. Tamásfalva, Sörce, Telek, Czofalva, Barátos, v. főhely Telek.

3. Körös, Papolcz, Páke választási főhely Papolcz.

Miklósvári-járási: Szolgabíró Henter Béla, lakik Ajtán u. p. ugyanott.

A) Nagyközségek: Baroth, Közép-Ajta, Bölön, Nagy-Ajta.
B) Csoportok: 1. Sepsi-Baczon, Bodos, választási főhely Sepsi-Baczon.
2. Száraz-Ajta, Zalánfalva, Száraz-Ajta.

A választások egyelőre a nagyközségekben fognak az illető szolgabíró urak által elrendeltetni.

Sepsi-Szt.-Györgyön, 1873 február 18-án.
Forró Ferenc, alispán.

(102) Sz. 257. 1873. (1—3)
Hirdetmény.

Alldirt szolgabíróság kerületében fekvő Oláh-Ujfalu, Ludvég és D-Szép-Március-hó 26-kán, Sz-Péntek és lak, ugy Sz-Péntek és Poszmos köz-ségeken a körjegyzői állomások, meddiglen, Sz-Péntek községében f. év lyek után 400 frt. évi fizetés és 50 Március-hó 28-án fog megtartani.

A tekei járás szolgabírójától.
Teke, 1873. február 24-kén.

GYULAI FERENCZ, szolgabíró.

Vigasz és segély.

Vigasz és segély.

Tüdő-gumóban szenvedőknek

HOFF JÁNOS udvari szállító központi raktára Bécs, 3. Kolowratring 3. Ezelőtt Karnthnering 11.

Adelsberg, november 28. Önnel csokoládé-pora feletté jónak bizonyult, kérem abból megint számomra egy fontot küldeni.

Ogrincz Jakab, cs. kir. orsz. honvéd járásmester.

Ludmírán, márc. 29. 1872. Legszívesebben kérem önt küldjön nekem harmincz maláta-egészségi-sör kivonatot és 3 doboz maláta-mell-bont, mint közönségesen postai utánvétellel. Kérem e kis megrendelést gyorsan teljesíteni, mert maláta készítményt, melyet megtámadt tudomra nézve kitűnő hatásnak találtam, már megszoktam.

Sedlacek Ferencz.

Gyula, március 9-kén. Örömdetes hatása és enyhülése évek hosszú során át tart mellkőhőgésnek, melyet ön nagyhirű maláta-csokoládéja egyedül használatának tulajdonított, öreg embert öniránti legbensőbb köszönetem nyilvánítására ösztönöz. Nem fogom elmulasztani e jótékony üdvös szert e vidék más szenvedőivel is közölni. Egyszersmind kérem önt 3 frt 1 sz. maláta-csokoládé és 1 doboz csokoládé-por küldésére.

Valódi HOFF-féle Maláta-készítmények egyedül árudája **Kolozsvárt Karvázy Gyula, Fehérvárt Csiki Kristóf, Dézsen Krémer Sámuel** uraknál.

Vigasz és segély.

Stein Jánosnál Kolozsvárt megjelent s általa minden magyarhoni könyvárusnál megszerezhető:

R o v á s.

I. Csernát.

Irta Berzenczey László.

Tartalom:

I. Csernát Benkő Póli. — II. Csernát Cseh Imre. — III. Csernát Lajos. IV. Irányi Dániel képviselő urnak. — V. Miért nem ír Kossuth?

Ára 50 krajczár.

NYILT JELENTÉS

Maros-Vásárhely szabad királyi város polgármestere, Borosnyai Pál urhoz.

Irta Berzenczey László.

Ára 30 kr.

Telekkönyvi oktató.

Irta ÜRMÖSI BOLDIZSÁR FERENCZ,

erdélyi m. kir. telekkönyvi igazgató.

MÁSODIK JAVÍTOTT KIADÁS.

Ára 80 kr.

Tanterv a népiskolák számára.

Kiadja a kolozs-dobokamegyei tankerületi néptanítók egylete. Ára 25 kr.

Czetz Ján. és társai

(101) (1—3) (100) (1—3)

Kiadó szállás.

Belső-kiárlutczában 34 szám alatt, naposon, három egészséges jó száraz szoba kiadó.

(98) (3—3)

Árverezési hirdetés.

Gondnokság alá helyezett elmebeteg kövesdi Boér Albertnek Sz-Régen-től egy órajárásnira fekvő **Felfaluban** lévő öszves belső és külső birtokai folyó 1873 március 7-n d. e. 9 órakor Felfaluban nyilvános árverezés útján haszonbérbe fognak adni. Az árverezési feltételek ki-nevezett gondnok h. ügyvéd Z. Boddolla Jánosnál M. Vásárhelyen és az árverezés alkalmával a helyszínen megtekinthetők.

Egy helybeli fiatal,

Egy helybeli fiatal,

(104) (1—3)

Egy helybeli fiatal,

ki a kereskedést Pesten, Bécsben tanulta, több társulatoknál mintutató, könyvvezető, pénztárnok foglalkozott, tiszta-írással bir, **irodai munkálatokra ajánlja magát.** Kérdések vagy tudakozások X. Y. 28. jegy alatt levél által t. Stein J. ur papírüzletébe teendők le.

Esmételten leszállított árak,

Esmételten leszállított árak,

(234) (40—50)

Esmételten leszállított árak,

havonként 5—10 forint részlet- vagy készpénz fizetés, szilárd jótállás és ingyen tanítás mellett

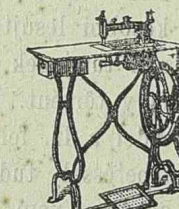
AJÁNLJA

Boér Sándorné nagy varrógép-raktára

Kolozsvárt, bel monostoruteza 190 sz. a.

Esmételten leszállított árak,

Wheeler & Wilson-, Singer-, Grover & Baker- és Howe Elias-féle, valamint minden létező és kitűnőnek elismert más szerkezetű **varró-gépeit.**

Ezen raktárban ugy családi használatra, mint üzleti célra, jelesen: szabó, festő, kárpitos, kalapos keztyűs, cipész, nyerges, szj gyártó, szóval minden varrást folytató üzlethez — a szükségletek tekintetbe vételével — különösen készített **varró-gépek** nagy választékban találhatók.

Ezeket kívül többféle **k ö t ő - g é p e k,** minden fajta **kézi varró-gépek.** Most érkeztek új keztyű varró-gépek.

"AZ EGÉSZSÉG"

IFJUI ÉLETERŐ

SZÉPSÉG ESZKÖZLÉSÉRE

leghasznosabb szerek!

A LONDONI VILÁGKIÁLLÍTÁSON 1862-ben kitüntetett gyógyszereszközök és öltöző asztali vegyeszközök.

BÁNYAY L. KÁROLY

Okleveles gyógyszerész, találmányai; és vegyeszközök gyártója, KOLÓZSVÁRT cs. k. pártus által törvényesen védve. Az egész országra birodalom és Magyarország területére cs. k. kizárólagos kiváltságot nyert. Gyógyszeres növényi.

VICTORIA-PARFÜM.

Egészségi és szépítő illatszerek, mely általánosan hasznosnak elismertek. Mint illatszerek, mint szépítő mosdó-szer, mint számoszó, mint füstölő-szer és a legkisebb ideg- és izom erősítő.

Egy üveg tartalma 8 lat **VICTORIA-PARFÜM.** Ára 1 frt 40 kr. o. é.

Ezen illatszert 6 Felső- és császárné és királyné legmagasabb elismeréssel PALOTA-FÜSTÖLŐÜL elfogadni kegyeskedtek.

Kitüntetett gyógyszeres-növényi **BALSAMIN HAJESSENTIA.** A hajkorpa gyors eltávolítására, a hajbőr tisztítására és erősítésére s főképpen a haj hullása ellen. Egy eredeti üveg tartalmaz 8 lat **BALSAMIN-ESSENTIÁT.** Ára 1 frt 25 kr.

BALSAMIN HAJERŐSÍTŐ POMÁDE a haj hullása ellen és a hajnövekedés elősegítéséül. Egy eredeti nagyobb tégely ára 1 frt o. é. minden raktárban.

PURITAS-PECSETTISZÍTÓSZESZ Melyvel minden **KELMEK** és **RESZ-TYÜK** színváltozás nélkül gyorsan tisztíthatók. Egy eredeti üveg ára 35 kr.

Kitüntetett gyógyszeres-növényi **AROMATIN SAJAJVIZ.** A foghús erősítésére, a fogak épen tartására s tisztítására, és a szájrészek rendszeres ápolására, a könnyen vérző ny- és lógult fogak szilárdítására; ugy szintén az odvas vagy bérakott fogaktól, dohányszálól vagy egyébként bűzös-száj szag gyors eltávolítására, és azonnal kellemes szájhellet eszközésére. Egy eredeti nagy üveggel: Ára 1 frt 25 kr. o. é.

Kitüntetett **MAGYAR NEMZETI BAJUSZPEDRÓ.** Általánosan kedvelt, szilárdul öszvetartó, s tetés szerinti hajlékonyságát, mely a bajuszt nem törí, sőt fésüléskor sem tépi, s mivel zsebben hordozás alatt is megtartja eredeti jó minőségét, minden idősáknak kedvezőleg használható. Egy védjegyes érc-dobozban ára 35 kr.

Kitüntetett **ERDELYI-FLORA MOSDÓ és BE-RETVALKOZÓ-SZAPPAN** védjegyes borítékban. Ára 25 kr. o. é.

Kitüntetett Hajfestőszerek: **JUVENTAS-HAJFESTŐ-SZESZ.** Mely által az őszhaj, szakál, bajusz és szemöldök, órá alatt az ifjú kórhoz hasonló természetes szőke, barna- vagy feketére, több hónapokig tartósan szinezhető, és oly állandó, hogy a rendes mosdások után is változatlan marad. Használati eszközökkel és utasítással. Ára 2 frt 50 kr. o. é.

Kitüntetett: **ERDELYI FLORA POMÁDE.** A haj szépítésére és rendszeres ápolására. Érczetűs üveg-tégelyben. Ára 50 kr. o. é. minden raktárban.

Az üvegeken kiálló betűkkel van jelezve: **BÁNYAY L. K. Kolozsvárt.**

A fennebb jelölt szabott árakból minden Ducetes megrendelésnél 10% azaz egy tized ár leszállítottik, nagyobb megrendelésnél aránylagosan több kedvezmény van szabályozva. A megrendelések egyenesen Kolozsvárra a Redonté ártalánban lévő **BÁNYAY-LITERÁTI KÁROLY** saját házához intézendők.

ÖRVOSILAG megvizsgálva, S VEGYTANILAG elemelve **ARTALMATLAN** létrészekből levőknek **TALÁLTATTA**, s mint legjobb minőségűek **HITELESEN AJÁNLJA** vának.

(61) (2—*)

Szibériai zab, mely az eddig ismert ajok között a legjobb.

Nagyvékája a pesti piaczi árban 2 forintért kapható.